

УДК 336.3+004.9:338.486.2:005.915

Грищенко С.І., аспірант
Київський національний університет технологій та дизайну

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ І ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Туристична індустрія належить до пріоритетних видів економічної діяльності як в Україні, так і в багатьох інших країнах світу, оскільки є джерелом наповнення державного бюджету валютними коштами, сприяючи зайнятості населення та економічному розвитку країни. Серед інновацій, притаманних туристичній галузі та без яких підприємствам туризму неможливо конкурувати на глобальному ринку, доцільно відзначити як появу нових видів туристичних продуктів (імерсивний туризм, безконтактні подорожі, віртуальні тури і тури доповненої реальності), так і впровадження нових технологій, які підвищують якість і доступність туристичних послуг для різних категорій споживачів, створюючи нову цінність на кожному етапі ланцюжка вартості.

Можливості застосування сучасних технологій з позицій впливу на трансформаційні процеси в туризмі в умовах геополітичних викликів вивчалися такими українськими і зарубіжними науковцями: Сагірова А. [1], Шевелюк М. [2], Шуплат О. [3], Xu A., Siddik A.B., Sobhani F.A., Rahman MdM, Encinas-Ferrer C, Villegas-Zermeño E. [4-7]. Іноземні науковці (Xu A., Siddik A.B., Sobhani F.A., Rahman MdM.) відзначають, що для розвитку туризму цифрові та фінансові технології мають не менше значення, ніж прямі іноземні інвестиції [4]. Так, фінансові технології трансформують індустрію фінансових послуг, що покращує доступ до фінансів, сприяє скороченню витрат і підвищенню ефективності [5], а діджиталізація покращує зв'язок та операційну ефективність, що є критично важливим для забезпечення економічної ефективності та конкурентоспроможності компаній [6, 7]. Інтеграцію цих факторів доцільно розглядати як чинник успіху та джерело економічного зростання. Аналіз впливу фінансових технологій на розвиток туристичної індустрії в праці [4] здійснювали через показник кількості впроваджених фінтех-стартапів, які розглядалися як ключові фактори економічного зростання.

До FinTech-рішень в туризмі в сучасних умовах науковці відносять [3, с. 188-189]: (1) використання споживачами туристичних послуг мобільних платіжних систем; (2) використання блокчейн і криптовалюти для забезпечення прозорості і безпеки фінансових транзакцій, особливо міжнародних; (3) застосування платформ для онлайн-бронювання, таких як: Booking.com, Expedia і Airbnb; (4) використання інструментів управління фінансами і витратами, бухгалтерських платформ для підвищення ефективності процесів контролю витрат, бюджетування і управління фінансовими потоками; (5) використання фінансових технологій для управління знижками, бонусами й іншими засобами забезпечення системи лояльності та винагород для клієнтів; (6) використання краудфандингу і платформ для мікрокредитування (Kickstarter і GoFundMe), що сприяє розвитку нових туристичних проєктів або бізнесів; (7) впровадження систем динамічного ціноутворення для автоматичного коригування цін на основі попиту, сезонності й інших факторів, з метою підвищення фінансової результативності; (8) використання

інструментарію аналізу даних та штучного інтелекту для прогнозування попиту, персоналізації пропозицій і оптимізації бізнес-процесів.

Зазначене дозволяє зробити припущення, що інвестиції (ІС) та інновації (ІН), фінансові (FinTech) та цифрові технології (ЦТ) в умовах діджиталізації економіки та інноваційної трансформації усіх сфер життєдіяльності є ключовими чинниками формування економічної доданої вартості туристичної компанії, підвищення конкурентоспроможності та збільшення ринкової частки СТД. Адаптуючи підхід [4] до мікрорівня та доповнивши набір факторів інноваційною складовою, для формалізації зробленого припущення пропонується така базова модель залежності показника EVA від зазначених факторів:

$$EVA = f(\text{FinTech}; \text{ЦТ}; \text{ІН}; \text{ІС}).$$

Використання цифрових та фінансових технологій, які вже досить широко впроваджуються як зарубіжними, так і українськими підприємствами індустрії туризму, дозволить досягти таких основних стратегічних цілей: (1) розширити ринки та клієнтську базу завдяки реалізації клієнторієнтованого підходу, підвищенню конкурентоспроможності та доступності послуг і продуктів СТД, створенню нових з урахуванням запитів потенційних споживачів; (2) підвищити рівень ефективності діяльності СТД шляхом автоматизації рутинних процесів і операцій, оптимізації бізнес-процесів, що стає можливим завдяки використанню сучасних CRM та ERP-систем, FinTech, BIG DATA та інших платформ і ресурсів; (3) підвищити рівень фінансової результативності та вартості бізнесу завдяки оптимізації витрат, диверсифікації джерел доходів, що реалізується через впровадження системи стратегічного фінансового менеджменту на засадах інтеграції сучасних CRM та ERP-систем, FinTech та інших; (4) створити нові робочі місця і залучати талановитих фахівців, які компетентні у використанні сучасних технологій у бізнесі та фінансах, готових до інновацій і підвищення якості туристичних та супутніх послуг; (5) інноваційний вектор розвитку СТД сприятиме залученню додаткових фінансових ресурсів та інвестицій, а отже – подальшому розвитку підприємства, його ділової репутації та конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Сагірова А. С. Потенціал ІТ-технологій у стимулюванні ринку туристичних послуг. *Університетська наука: збірник тез доповідей Міжнародної науково-технічної конференції*. Маріуполь, 2019 р. С. 103-104. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249696/247135>
2. Шевелюк М. Цифровізація у сфері туризму: інноваційні тренди і пріоритетні напрями розвитку. *Теорія та історія культури. Питання культурології*. 2021. № 38. С. 226-235. DOI: [10.31866/2410-1311.38.2021.245956](https://doi.org/10.31866/2410-1311.38.2021.245956)
3. Шуплат О. Роль фінтеху в трансформації сфери туризму під впливом геополітичних викликів. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/08/8.24._topic_Olena-M.-Shuplat-181-191.pdf
4. Xu A., Siddik A.B., Sobhani F.A. *et al.* Driving economic success: Fintech, tourism, FDI, and digitalization in the top 10 tourist destinations. *Humanities and Soccial Sciences Communications*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03978-3>

5. Rahman MdM. Moderating effects of energy poverty on financial inclusion, FinTech lending, and economic growth: Evidence from fsQCA, NCA, and econometric models. *Environmental Challllenges*. 2024. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2667010024000337>
6. Encinas-Ferrer C., Villegas-Zermeño E. Reconsidering the relationship between foreign direct investment and growth. *International Jornal of Computational Economics and Econometrics*. 2019. Vol. 9, № 4. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJCEE.2019.102492>
7. Sengupta P., Puri R. Exploracion of Relationship between FDI and GDP: A Comparison between India and Its Neighbouring Countries. *Global Business Review*. 2020. Vol. 21, № 2. DOI: <https://doi.org/10.1177/0972150918760026>